

komme mig ikke at være saa ganske ubekjendte, ja endog saa, sammenlignelsesvis set, ret brugbare; men man tøvede, der kom ikke Noget ud af dem. Det skal jeg indbrømme. Det er ikke nok, naar der er lidt Uro i Samfundet, at man saa udlover Belønninger for at skrive de bedste Afhandlinger, eller at man nedsetter en Arbejderkommission eller Sligt; det kan da kun være et beroligende Middel, man maaste bruge i Dieblittet for at bortlede Strømmen, for da, naar der kommer roligere Tider, at blive fri for at gjøre Noget. Der har som sagt været udlovet Belønninger til dem, der kunde skrive den bedste Afhandling, og der er kommet ikke saa gode Afhandlinger og Lovforslag, hvis vi vare hjulpsne dermed. Efter 1866 har der atter været nedsat en Kommission med Nationaløkonom David som Formand, for at finde de bedste Midler til at hjælpe den ubemidlede Klasse. Et Forslag fremkom ogsaa fra denne Kommission, og efter min Formening fortjener det Naagting; men man slog sig atter til No. Jeg har nu nævnt disse Perioder efter 1848, efter 1857 og efter 1864. Man slog sig atter til No efter dem, indtil Socialismen kom; saa myskrede det frem med Forslag, og endelig fik vi saa en Arbejderkommission, som arbejdede i flere Aar, og fra hvilken der foreligger mange Forslag; men saa vidt jeg veed, er ikke et eneste af disse Forslag endnu blevet til Lov. Her foreligger nu et Lovforslag, som ganske vist kan siges at have et af Arbejderkommissionens Forslag til sin Fader; thi Ingen kan jo være i Tvivl om, at den Betænkning, som er skreven af Arbejderkommissionen, har afgivet Forbilledet for Alderdomsforsørgelseskastler, altsaa ogsaa for det Forslag, her foreligger. Jeg skal nu gaa ind paa de for nærværende Lovforslag til Grund liggende Principer. Forinden maa jeg dog nævne et Par Forsøg paa at løse det samme Spørgsmaal. Jeg skal først nævne Lundes Plan; den er i flere Henseender overensstemmende med nærværende Forslag og gif ud paa at ville gjøre hele det danske Folk til Pensionister fra det 30te Aar. Efter nærværende Lovforslag bliver det nu først i det 60de Aar. Lundes Forslag vilde gribe dybere ned i Rassen, for at der kunde blive noget Virkeligt til os. Det vil jeg dog sige om Lundes Plan, at den indeholder en god, en rigtig Tanke og maaste flere; men Hovedtanken i den kalder jeg god, og den er, at Arbejdet skal i Virkeligheden betale sin Mand saaledes, at han kan leve ordentligt og have Noget i Behold baade i Sygdommens og Alderdommens Dage. Det var den Hovedtanke, der laa til Grund for Lundes Forslag, og det er en Tanke, som det virkelig er værd at tage under Overveelse. Der efter kom Christophersens Plan, som forresten forekommer mig at være en af de bedste, jeg har set. Den er let tilgængelig og let at overse. Den har — jeg skal ikke komme nærmere ind paa Forslagets Enkeltheder — forresten de samme

Grundfætninger som nærværende Lovforslag, idet den nemlig gaar ud paa, at der skal udredes Noget af Arbejdsgiveren, Noget af Arbejderen, Noget af Kommunen og Noget af Staten. Det er fælles for Christophersens Plan, Arbejderkommissionens Forslag og det Forslag, vi nu have til Forhandling. Det er Grundtanken i det Forslag, her ligger for, at der fra de samme Sider skal gives et Tilskud ikke alene til selve Alderdomsforsørgelsen, men ogsaa til de Embeds- og Bestillingsmand, hvad man nu vil kalde dem, som isølge Lovforslaget ville blive ansatte. Der til skal Kommunen ogsaa give et Tilskud. Jeg havde nær sagt: Kunde nu ikke snart det Tidspunkt være kommet, da Kommunerne kunne være fri? Have vi ikke af Digningerne iaar, og hvad man tidligere har havt Leilighed til at se i forskellige Kommuner i Landet, set nok til, at vi ikke have Grund til at paalægge dem forøgede Byrder. Jeg har set ikke saa Digninger, hvor Landmænd, som Intet eie, betale f. Ex. 100 eller 150 Kr. i Skat til Kommunen. Man kunde med Rette spørge, om det nu ikke snart kunde være nok med at lægge nye Byrder paa Kommunen. Jeg veed meget vel, at de ærede Forslagsstillere ville sige, at de ville faae tilsvarende Lettelse i Fattigbyrden, som de her give ud. Men det maa de Herrer undskylde mig, tror jeg ikke vil blive Tilfældet. Nei, skulde vi komme bort fra den nuværende Fattigbyrde, maa der skjæres ganske anderledes dybt ned, end man tilsigter ved nærværende Lovforslag. Vel vil jeg ikke bruge det stærke Udtryk, at det nuværende Fattigvæsen er en Skændsel for vort Samsund; det er maaste et for stærkt Udtryk, men jeg vil dog spørge, om man ikke snart skulde være naaet til det Standpunkt at tage under alvorlig Overveelse, saaledes at det kunde bringe Resultat og Frugt, om det endnu er tidsvarende at give en 5—6 Millioner Kr. ud aarlig paa den Maade, nemlig til det offentlige Fattigvæsen, som det gjøres; en Byrde, der ikke er til Betsignelse for dem, der nyde Godt af den, og som heller ikke bæres med synderlig god Villie af dem, der skulle udrede den. Det er utvivlsomt, at en Del af disse Penge, anvendte paa en ganske anden Maade, ville kunne bidrage til at holde Mange oven Vand, dermed mener jeg udenfor Fattigvæsenet, som nu komme ind under det, og som derved ikke vilde koste Kommunen eller Samsundet nær saa Meget. Jeg tror vel ikke, at den ærede anden Forslagsstiller har Ret i, at det Børste for disse Venner er, at de miste deres Valgret. Jeg underkender ikke, hvad det vil sige, at de miste deres Valgret — jeg har tidligere havt Leilighed til at udtale mig derom — men jeg tror ikke, at de søle det haardest. Nei, hvad de søle haardest, er, at de miste den personlige Frihed. Ja, det rammer dem egentlig haardere end Labet af Valgretten, at de ikke kunne bevæge sig, som de ville. Bevæge sig